

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

KÄSKKIRI

15.04.2024 nr 28

**Digiühiskonna programmi aastateks 2024–2027
kinnitamine**

Riigieelarve seaduse § 20 lõike 4 alusel ning kooskõlas Vabariigi Valitsuse 19. detsembri 2019. a määrusega nr 117 „Valdkonna arengukava ja programmi koostamise, elluviimise, aruandluse, hindamise ja muutmise kord“ kinnitan programmi „Digiühiskonna programm 2024–2027“ (lisatud).

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Riisalo

majandus- ja infotehnoloogiainister

1. Programmi üldinfo

Tulemusvaldkond	Digiühiskond
Tulemusvaldkonna eesmärk	Digiriigis on tagatud parim kogemus, Eestis on ülikiire internet kõigile soovijatele kättesaadav ning meie küberruum turvaline ja usaldusväärne.
Valdkonna arengukava/	Eesti Digiühiskond 2030
Programmi nimi	Digiühiskonna programm
Programmi eesmärk	Digiriigis on tagatud parim kogemus, Eestis on ülikiire internet kõigile soovijatele kättesaadav ning meie küberruum turvaline ja usaldusväärne
Programmi periood	2024–2027
Peavastutaja (ministeerium)	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Kaasvastutajad (oma valitsemisala asutused)	Riigi Infosüsteemi Amet (RIA), Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus (RIT), Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA)

Sisukord

1. Programmi üldinfo.....	1
2. Sissejuhatus	3
3. Programmi eesmärk, mõõdikud ja rahastamiskava	3
4. Hetkeolukorra analüüs	5
5. Olulised tegevused	7
6. Meetmed, programmi tegevused ja teenused.....	9
Meede 1: Digiriik	9
Programmi tegevus 1.1. Digiriigi arenguhüpped	10
Programmi tegevuse 1.2. Digiriigi alusbaasi kindlustamine.....	11
Meede 2: Küberturvalisus	13
Programmi tegevus 2.1. Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine	13
Programmi tegevus 2.2. Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine	13
Programmi tegevus 2.3. Küberturvalisuse tagamine	14
Meede 3: Ühenduvus	14
Programmi tegevus 3.1. Õigusruumi tagamine	15
Programmi tegevus 3.1. Juurdepääsuvõrkude väljaarendamine.....	15
Programmi tegevus 3.3. 5G taristu ja teenuste arendamine	15
7. Digiühiskonna programmi meetmete tegevuste mõõdikud	16
8. Programmi juhtimiskorraldus.....	18

2. Sissejuhatus

Digiühiskonna programm on ainus digiühiskonna tulemusvaldkonna programm ning koostatud valdkondliku arengukava „Eesti Digiühiskond 2030“¹ elluviimiseks. Programm aitab saavutada arengukava eesmärgid ning järgib arengukava struktuuri, olles jagatud digiriigi, küberturvalisuse ja ühenduvuse meetmeteks. Digiriigi meede vastutab selle eest, et digiriigiga suhtlemine oleks kõigile mugav ja teenustega rahulolu kõrge. Küberturvalisuse pidevaks väljakutseks on inimeste usalduse hoidmine e-teenuste kasutamisel ja tagamine, et küberruum oleks turvaline. Ühenduvuse meede tegeleb taskukohase ja kiire interneti kättesaadavusega igal pool Eestis.

2024.–2027. aasta programmipuu on korrastatud teenuseid, et programm oleks paremini kooskõlas reaalse igapäevase juhtimisega. Vabariigi Valitsuse seaduse² 01.07.2023 jõustunud redaktsiooniga on postside liikunud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalasse. Kuna digiühiskonna valdkonnas on postside vaid väike osa ning sisuliselt sobitub mõlemasse valdkonda, on see viidud regionaalpoliitika programmi. Postside oli vaid osa ühest teenusest. Meetmete ja programmi tegevuste struktuuris ei ole muudatusi tehtud.

Programm panustab mitmesse arengustrateegia Eesti 2035 strateegilisse sihti, enim aga sihtidesse „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ ja „Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik“. Programm panustab Eesti 2035 tegevuskava teemakimpu „Majandus ja kliima“ läbi uute tehnoloogiate ja digipädevuste arendamise, ettevõtjate ja riigi koostöö suurendamise ja kiire interneti kättesaadavuse parandamise ning teemakimpu „Riigivalitsemine“ läbi andmemajanduse arendamise, digi-identiteedi arendamise, sidevõrkude turvalisuse ja varustuskindluse ning küberturvalisuse tagamise ja riigiasutuste tugitegevuste konsolideerimise.

Programmis kavandatud eesmärkide saavutamine on seotud järgmiste välisvahendite meetmete väljatöötamisega:

21.1.2.1 Digiriik

21.1.2.2 Digiriik

21.1.5.1 Ühenduvus

3. Programmi eesmärk, mõõdikud ja rahastamiskava

Kuna tulemusvaldkonnas koostatakse üks programm, on tulemusvaldkonna ja programmi mõõdikud samad.

Tabel 1. Digiühiskonna programmi eesmärk ja mõõdikud.

Programmi eesmärk:	Avalike teenustega rahulolu tõus, ülikiire interneti parem kättesaadavus ja küberkaitstud Eesti				
	2022 (tegelik)	2024 (sihtase)	2025 (sihtase)	2026 (sihtase)	2027 (sihtase)
Programmi mõõdikud					

¹ <https://www.mkm.ee/digiriik-ja-uhendus/digiuhiskonna-arengukava-2030>

² Vabariigi Valitsuse seadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/111062013007?leiaKehtiv>

Avalike digiteenustega rahulolu <i>Allikas: Teenuste kataloog, MKM</i>	80%	83%	84%	85%	86%
Turvariski vältimise kaalutlustel avaliku sektori või teenusepakkujaga elektroonilisest suhtlemisest hoidunute osakaal <i>Allikas: Statistikaamet</i>	4,7%	4,5%	4%	3%	2%
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s <i>Allikas: TTJA</i>	74,6%	77%	78,5%	80%	81,5%

Küberturvalisuse mõõtmiseks 2022. ja 2023. aastal kinnitatud programmides mõõdikut ei kasutatud. Uus mõõdik plaaniti luua 2022. aastal, kuid pärast analüüsi leiti, et Statistikaameti mõõdik „turvariski vältimise kaalutlusel avaliku sektori või teenusepakkujaga elektroonilisest suhtlemisest hoidunute osakaal“, on piisavalt üldine, et seostuda kõikide programmi küberturvalisuse meetme tegevustega ning samas ka piisavalt konkreetne, saamaks tagasisidet valdkonnas toimuvatest muutustest ja nende mõjust inimeste käitumisele. Seetõttu on see mõõdik toodud tagasi küberturvalisuse mõõdikuks. Mõõdik näitab, kas Eesti elanikud tunnevad end internetis turvaliselt.

Tabel 2. Digihiskonna programmi rahastamiskava, tuhandetes eurodes.

	2023 eelarve	2024 eelarve	eelarve		
			2025	2026	2027
Programmi kulud kokku	-125 536	-150 225	-141 219	-137 917	-125 858
meede 1: Digiriik	-94 855	-98 920	-103 581	-101 558	-104 613
programmi tegevus 1.1. Digiriigi arenguhüpped	-3 647	-3 025	-3 123	-1 877	-1 866
programmi tegevus 1.2. Digiriigi alusbaasi kindlustamine	-91 208	-95 895	-100 459	-99 680	-102 747
meede 2: Küberturvalisus	-10 314	-16 093	-15 053	-14 054	-14 052
programmi tegevus 2.1. Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine	-877	-1 526	-1 041	-1 045	-1 043
programmi tegevus 2.2. Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine	-427	-327	-330	-336	-334
programmi tegevus 2.3.	-9 010	-14 241	-13 681	-12 673	-12 676

Küberturvalisuse tagamine					
meede 3: Ühenduvus	-20 367	-35 212	-22 585	-22 305	-7 193
programmi tegevus 3.1. Õigusruumi tagamine	-10 036	-3 105	-3 106	-2 973	-2 866
programmi tegevus 3.2. Juurdepääsuvõrkude väljaarendamine	-10 161	-25 226	-15 317	-15 166	-163
programmi tegevus 3.3. 5G taristu ja teenuste arendamine	-169	-6 881	-4 162	-4 166	-4 164

4. Hetkeolukorra analüüs

Möödikute trendid ja eesmärkide saavutamist toetavad tegevused

Avalike digiteenustega rahulolu oli 2022. aastal 80%, mis on juba iseenesest kõrge, kuid eesmärk on läbi erinevate tegevuste rahulolu järjest suurendada. Juba on alustatud nii nõusolekuteenuse juurutamise kui elusündmusteenuste loomisega, samuti tegeletakse teenuste pakkumise kesksete lahenduste parandamisega, sh riigiportaali Eesti.ee ning riikliku postkasti kasutajamugavusega, samuti e-ID jätkusuutlikkuse tagamise ja innovaatilise arendamisega.

Küberturvalisuses on keskendunud võimekuse kasvatamisele, et küberturvalisuse riiklik juhtimine, korraldamine ja koordineerimine oleks ajakohane ja adekvaatne. Vaatamata üldisele julgeolekuolukorra muutusele 2022. aastal ja küberrünnakute aktiveerumisele toimusid Eesti e-teenused tõsisemate häireteta ning toimepidevust suudeti isegi parandada. Eesti saavutas ITU küberturbe indeksis (*Global Cybersecurity Index*) seni kõrgeima koha (3. koht). Lisarahastust kasutati ennekõike konkreetsete ökosüsteemi ja selles tegutsejate turvet tõstvate tegevuste jaoks. Muuhulgas viidi läbi seitsme olulisema elutähtsa teenuse pakkuja (nt energeetika, joogiveega varustamise ja tervishoiu sektorites) võrkude ja teenuste turvatestimine ning infoturbe parandamise nõustamine eesmärgiga tõsta nende vastupidavust küberohtudele. 2023. aastal on käimas küberturvalisuse strateegia loomine, kus koostöös laiema küberkogukonnaga luuakse uued strateegilised sihid järgneva viieks aastaks. Lisaks toimub Küberturvalisuse seaduse (KüTS) revisjon, mille raames võetakse üle nn NIS2 direktiiv³, ning plaanis on teha ka muid muudatusi kübervaldkonnaga seotud õigusaktides, et turvalisust suurendada. RIA on jätkanud küberteadlikkust suurendavate tegevustega. Esmakordselt jagame sihtotstarbelise reservi vahendeid, mis annab võimaluse valitsusaladel kiireloomuliste lahendust vajavate projektide rahastamiseks.

Ühenduvuse parandamine on pidev töö ning ühenduvuse möödik “Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s” on pideval tõusuteel, olles 2022. aastaks 74,6%. Selleks viidi 2022. aastal läbi 5G sageduskonkursid, mille tulemusel said kolm Eestis tegutsevat mobiilsideoperaatorit enda kasutusse 700 MHz ja 3,5 GHz sagedusalad ning alustati 5G võrkude kasutuselevõttu. Lisaks käivitus väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrkude toetusmeede,

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022L2555&qid=1692867273265>

et sideettevõtjad saaksid turutõrkepiirkondadesse rajada gigabitivõimekusega lairibataristut. Ka lähiaastate peamine eesmärk on jätkata nii regulatiivsete meetmete kui toetuste andmisega väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrkude rajamise toetamist maapiirkondades ning peamiste transpordikoridoride katmise toetamist katkematu 5G levialaga.

Need tegevused panustavad strateegia „Eesti 2035“sihtidesse: Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik ning Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik.

Väljakutsed

Digiühiskonna valdkond on kiirelt arenev ja muutuv valdkond. Lisaks uutele tehnoloogilistele võimalustele on lähiaastail tulemas uusi nõudeid nii andmete kasutamisele kui ka küberturvalisusele Euroopa Liidu tasandil, samuti on väljakujundamisel personaalse riigi kontseptsioon lähtuvalt siseriiklikust poliitikast.

Väljakutseks on laiem, kogu avaliku sektori digitaalne transformatsioon, et inimesed ja ettevõtjad saaksid vajalikud asjad riigiga võimalikult sujuvalt aetud ning, kus asjakohane, toimiksid teenused proaktiivselt ja automaatselt. Selle eelduseks on kesksete disainmõtlemist soosivate tööriistade pakkumine, parimate praktikate jagamine ning andmete kvaliteeti tagav andmehaldus, et muuta kodaniku suhtlus riigiga läbivalt paremaks ja lihtsamaks. Lisaks erinevatele küpsusastmetele eri valdkondadeks on selle protsessi õnnestumisel väljakutseks ka stabiilse rahastusmudeli puudumine, mis suuresti tähendab sõltuvust ühekordsetest investeeringutest, kapitali-, vs tegevuspõhine eelarvestamine ning tehnoloogiliste lahenduste amortiseerumine.

Teiseks oluliseks väljakutseks on avaliku sektori organisatsioonides andmetega seotud toimimismudeli välja töötamine. Kuna see täna puudub, siis puuduvad organisatsioonides kokkulepitud eesmärgid, protsessid, vastutus ja oskused. Andmehalduse ja -analüütikaga kasvavalt tegeletakse, aga ei ole veel teenusepõhise ja kliendikeskse juhtimise osa. Seetõttu jääb kasutamata täispotentsiaal, näiteks andmepõhiste otsuste tegemiseks või kliendikesksemate teenuste pakkumiseks.

Riigis on madal tehniliste lahenduste – sh komponentide ja API teenuste – taaskasutus. Haldusalades arendatakse ja hallatakse jätkuvalt mitmeid sarnaseid teenuseid, mis on mujal juba olemas ja samas igal pool veidi omamoodi. 2018. aastal loodi riigi koodivaramu, aga selle kasutus on olnud madal. Arengukava eesmärgid avatud innovatsiooni osas vajavad realiseerimist, et taaskasutuse murekohti lahendada.

Tulevikukindlad teenused vajavad ka mobiilipõhist platvormi, mis koondaks kodanikele vajalikke teenuseid. Sellega on küll alustatud (mRiik), kuid tegevused peavad jätkuma ka lähiaastatel. Ka elektrooniline identiteet vajab pikemaajalist ette vaatamist ning kvantkindlaid ja post-kvantum lahendusi. Läbivalt on kogu avalikus sektoris väljakutseks AI-põhiste ja keskkonnasäästlikke lahenduste juurutamine.

Euroopa Parlamendi määrus 2018/1724 digivärava kohta muudab SDG (*Single Digital Gateway*) tehnilise süsteemiga liitumise võimaldamise kohustuslikuks. Täna puudub see võimalus 7 haldusala, 13 asutuse ja 21 kategooria vahel jagunevate SDG nõuete alla kuuluvate e-teenuse

osutajatel. Selleks on määrava tähtsusega Siseministeeriumi käimasolev analüüs isikukoodita välisriigi kodanikele Eesti isikukoodi loomise põhimõtetest ning kesksete komponentide väljaarendamine RIA poolt, et saaks liidestada teenusepakkujad.

Lisaks pärsib digiriigi kiiremat arengut hankebürokratia. Igal aastal tehakse sadu hankeid standardsete IT komponentide ja teenuste hankimiseks, mis võtab märgatavalt aega. Mitmed teised edukad digiriigid (sh UK eeskujul) on seda murekohta adresseerinud, tekitades standard IT teenuste ja lahenduste turuplatsi.

Julgete ja suurte digimuutuste elluviimiseks on vajalik tagada nii keskvalitsuse kui kohalike omavalitsuste teenistujatele vajalikud (digi)teadmised ja -oskused. Kompetentside puudujäägi leevendamiseks, „tarkade tellijate“ osakaalu ning teenuste osutamise kvaliteedi kasvatamiseks on vajalik ühtlustada äri- ja IT vastastikuseid ootuseid koostööle ning neid toetavaid oskuseid, IT-sektori väliste ametikohtade teenistujate valmisolekut muutustega kaasatulekuks ja lahenduste leidmist IT-poolse spetsialistide nappusele riigis.

Venemaa sõda Ukraina vastu on tõestanud IKT-taristu ning infosüsteemide vastupidavuse ja toimekindluse kriitilist tähtsust laiemas riigikaitse kontekstis. Sõjaline riigikaitse on sõltuvuses tsiviiltaristust ning ühiskonna vastupanuvõime ja toimimine sõltuvad nii toimivatest elutähtsatest teenustest, kui ka laiemalt toimivatest infoühiskonna alustaladest. Alates kodanike ja välismeedia pidevast informeerimisest, lõpetades toimivate tervishoiu- ja sotsiaaltoetuste infosüsteemidega on Ukraina edu enda riigi kaitsmisel igal sammul toetunud nende suutlikkusele oma IKT taristut ja infosüsteeme toimivana hoida. Sama olulisena tuleb seda näha ka Eesti riigi kaitses. Selleks on oluline tagada püsiv lisarahastus nii riigi kesksete küberturbevõimete arendamiseks ja käigus hoidmiseks kui ka valdkondade, riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja teiste osapoolte küberturvalisuse taseme tõstmiseks. Näiteks tuleb kindlustada RIA võimekus edukalt ülesandeid täita ka KÜTSi revisjoni järel. Üldise valdkonna suuna jaoks on olulisel kohal ka pilve ning saartalitluse teemad ja Hiina tehnoloogiaga seotud riskid. Vastavalt uuele VVTP-le tuleb koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga (HTM) kindlustada „küber- ja infoturbe oskuste integreerimine kõigile haridustasemetele”.

Riigi toimepidevuse seisukohast on oluline riigiside valdkonna poolne toimivate sidelahenduste arendamine riigiasutustele ning elanikkonna kaitseks, selle eesmärgi täitmiseks on vajalik riigiasutuste AK-taseme turvalise kõne- ja sõnumiside teenuse väljaarendamine ning satelliitsidevõimekuse laiendamine. Sisejulgeoleku tagamiseks on vajalik alustada 4G/5G võrkudel põhineva Ester 2.0 operatiivraadioside ja häirekindla positsioneerimisteenuse arendamisega.

5. Olulised tegevused

Uuendatakse valdkondlikku arengukava „Eesti digiühiskond 2030“. Arengukava uuendamise vajadus tuleneb vahepealsetest muutustest, sh personaalse riigi kontseptsiooni viimine koalitsioonileppesse ja vajadus avaliku sektori digitaalse transformatsiooni selgemaks välja toomiseks, lisaks kiire tehisintellekti areng ning digiarengu sihtide kokku leppimine Euroopa Liidus. See selgus 2023. aastal tehtud elluviimise hindamisest, mille põhjal tegi arengukava

juhtrühm ettepaneku arengukava uuendamiseks 2024. aasta esimeses pooles.

Avalike teenuste kättesaadavuse ja personaliseeritud kliendikogemuse pakkumiseks **realiseeritakse uuenenud riigiportaali visioon koos võimekusega sündmusteenuste pakkumiseks**. Eesmärk on pakkuda avaliku teenuse omanikule digikanalit teenuste pakkumiseks lõppkasutajale, sh kasutajakeskset tööriistakasti kasutajaliidese ja tehnilise raamistikuga. Teenuse omanik saab keskenduda ärioloogika parendamisele, mõtlemata digikanali haldusele ja erinevate riiklike nõuete rakendamisele. Portaali äri- ja toimemudel tuleb saada jätkusuutlikuks partnerite ja teenuste vastuvõtuks. Jätkata tuleb tehnilise platvormi ehitust paindlikumaks.

Lõppkasutaja suunal on vaja kasutajale pakkuda selge keskpunkt “minu andmete” ja avalikele teenustele, et omada ülevaadet tema õigustest ja kohustustest.

Riikliku postkasti uue visiooni eesmärk on ehitada postkast 2.0, mis on võimas tööriist nii lõppkasutajale kui partnerile. **Lõppkasutaja jaoks tuuakse kõik riiklikud teavitused ühele pildile, sõltumata asukohast. Partneri jaoks luuakse lokaalselt paigaldatav rakendus.**

Jätkuvad mobiilirakenduse mRiik arendustegevused. mRiigi mobiilirakenduse eesmärgiks on tuua kodanikele taskusse rakendus, mis lahendab info mobiilis tarbimise killustatuse probleemi ning tagab mobiilile mõeldud platvormi erinevate riiklike teenuste tarbimiseks. Soov on tuua mRiiki sisse hulgaliselt uusi teenuseid, mis nõuab üleriigilist koostööd ning stabiilset arendusmeeskonda.

Elektroonilise identiteedi valdkonnas on suund alustada tehnilise võimekuse loomist, et 2026. aastaks saaks Eesti kasutusele võtta EU poolt kohustusena tulevat piiriülese standardiseeritud elektroonilise ID ja digitaalsete tõendite lahendust digikukru platvormil.

RIA-s jätkub ettevalmistus **keskse platvormi SDG tehnilise süsteemi liidestamiseks** koos vajaminevate komponentidega, alates eDelivery Access Pointist kuni päringumootori, eelvaateala, pääsuhalduse ja muude vajaminevate osadeni. Liidestuvate asutuste ülesandeks on igaühel omalt poolt arendada välja nende teenuse spetsiifiline X-tee teenus, sest siseriiklikult toimub SDG osas andmevahetus üle X-tee.

Kompetentside puudujäägi leevendamiseks on koostamisel digipädevuste kompetentsimudel ning tegevusplaan riigi kui IT-töötaja positsiooni tugevdamiseks, hangime ja viime läbi sihitatud täiendkoolitusi (sh koostöös nii erasektori kui kõrgkoolidega) ning toetame keskvalitsuse asutusi ja kohalikke omavalitsusi koolitusvõimaluste rakendamisel.

Jätkame valdkondlike tegevuskavade elluviimisega (**tehisintellekti strateegia, andmehalduse ja avaandmete tegevuskava**). Andmete ökosüsteemi vaatest on oluliseks suunaks haldusalade üleselt andmeanalüüsi ja halduse üksuste toimimismudeli loomine ja rakendamine tõstmaks asutuste andmete küpsustaset. Valdkonnas küpsustaseme tõstmiseks **plaanime jätkata asutuste toetamist ja kesksete platvormide ning tööriistade arendamist ja pakkumist** (sh. nõusolekuteenus, avaandmed, andmehaldus, avaandmed, keeletehnoloogia, privaatsust säilitavad tehnoloogiad).

Töötame välja, arendame ja rakendame uued riigiüleised arvutitöökoha ning serveri alustaristu

teenused. Tagame RITi tänaste klientide arvutitöökohta teenuste osutamise jätkusuutlikkuse.

Küberturvalisuse valdkonnas **on alanud küberturvalisuse strateegia loomine**, mis saab valmis 2023. aastal. Strateegia annab tegevussuunad ja ühiste eesmärkide poole liikumise riigis. Lisaks saab selle sisendi pealt anda kübervaldkonna sisendi DÜAK-i uuendamise protsessi, et ka arengukavas oleks küberturvalisuse sisustatud ja mõõdetav.

Küberturvalisuse seaduse (KÜTS) revisjoni raames võetakse üle NIS2 direktiiv ning tehakse muid olulisi muudatusi kübervaldkonna õigusaktides.

Vastavalt uuele VVTP-Le tuleb koostöös HTMiga kindlustada „**küber- ja infoturbe oskuste integreerimine kõigile haridustasemetele**“. Samal ajal jätkab RIA nii laiema avalikkuse kui KÜTSi subjektide küberteadlikkuse tõstmist toetavate tegevustega, sh kohuslaste E-ITSile ülemineku toetamisega.

Suurendame küberturbe võimet ja ründekindlust riigiüleste kesksete teenuste osutamisel (RIA, RIT) keskendudes teenuste turvalisusele ja kesksetele turbeteenustele. RIAs suurendame võimekust eID teenuste toimekindluse ja käideldavuse tagamiseks kriisides ning riigi keskse infoturbe/küberturvalisuse tagamiseks, jätkame elutähtsa teenuse osutajate turvatestimist ja *red teamingut*. RITis tagame RITi teenuste küberturbe Riigipilve ja arvutitöökohta teenusel heal tasemel, suurendame sisemist kriisivalmidust ning parendame andmesaatkonna ühendusi Luksemburgi ja Eesti vahel. Pikemas perspektiivis kaalume andmesaatkonnast avalike riigiteenuste pakkumise võimaldamist lisaks varundusele.

Ühenduvuse valdkonnas on kavas **viia 2025. aastaks lõpule taaste- ja vastupidavusrahastust (RRF) rahastav väga suure läbi laskevõimega juurdepääsuvõrkude toetusmeede**, mis algas 2022. aasta ning mille tulemusel saab valguskaabliga ühendatud vähemalt 8000 kodu ja ettevõtet.

Kavas on 2024. aastal täiendavalt käivitada Euroopa Regionaalarengufondist rahastatavad toetusmeetmed **nii juurdepääsuvõrkude rajamiseks maapiirkondades kui ka 5G võrkude rajamiseks peamistele transpordikoridoridele**. Kogueelarve kolme toetusmeetme peale on ca 87 miljonit eurot.

6. Meetmed, programmi tegevused ja teenused

Programm on jagatud kokku kolmeks meetmeks, mis vastavad arengukava „Eesti Digiühiskond 2030“ üldeesmärgist tulenevale kolmele alaeesmärgile. Arengukava eesmärk on suurendada Eesti digiväge:

- digiriigis on tagatud parim kogemus
- Eestis on ülikiire internet kõigile soovijatele kättesaadav
- meie küberruum turvaline ja usaldusväärne.

Meede 1: Digiriik

Meetme eesmärk: Tagada parim digiriigi kogemus

Meetme kirjeldus: See meede on otseselt seotud 2030. aasta digiühiskonna arengukava visiooni

ühe telje elluviimisega – saavutada digilahenduste abil vägev Eesti elukorraldus. Teenuste kvaliteet ja inimkesksus on järgmine digiriigi küpsustase. Avalike teenuste parim kogemus ja kvaliteet aitab muuta majandust digiväeliseks, sest nii on asjaajamine kõigile kodanikele ja ettevõtjatele üha lihtsam. Parima digiriigi kogemuse tagamiseks tuleb samuti astuda samme, et Eestis oleks väetatud pind kogemust parandavate tulevikulahenduste loomiseks.

Digiriigi meede on jagatud kaheks programmi tegevuseks, sest korraga on käsil kaks proovikivi: viia digiriik uute lahendustega järgmisele arengutasemele ning ühtlasi hoida seni loodud lahendusi kestliku ja ajakohasena. Seega on meetme kaks tegevust.

Programmi tegevus 1.1. Digiriigi arenguhüpped

Programmi tegevuse eesmärk: Uued lahendused on aktiivselt kasutusele võetud.

Tegevus toetab seda, et viia digiriik uute lahendustega järgmisele arengutasemele. Suuremahulisemateks tegevusteks on transformatsiooniplaanide disainimine ja juurutamine, sh arvestades inimkesksete teenuste, sh elusündmusteenuste arendamist, krattide ja Bürokrati kasutuselevõtu suurendamist avalikus sektoris, inimkeskse andmekorralduse rakendamist, sh. nõusolekuteenuse ja andmejälgija kasutuselevõtu arendamist ja rohelise digiriigi tegevuskava loomist ning rakendamist. Need tegevused on peamised, mis aitavad digiriigi arenguhüppe saavutamisele kaasa. Programmi tegevuse all on nii Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kui ka Riigi Infosüsteemi Ameti teenuseid.

Tegevuste kirjeldus

Arendatakse sündmusteenuseid, et muuta riigiga suhtlemine ja asjaajamine oluliselt lihtsamaks ja proaktiivsemaks. Sündmusteenuste eesmärgiks on elu- ja ärisündmuste teenuste sujuv pakkumine, et riigi toimimise keerukus (nt eri asutuste ja tasandite koostöö) on teenuse saajale nähtamatu. Selle tulemusel tõuseb inimeste rahulolu digiriigi poolt pakutud teenustega. Toimub inimkeskse andmekorralduse kontseptsiooni väljatöötamine koos rakenduskavaga, toetamaks personaalriigi eesmärke, sh. tagamaks inimese õigused endaga seotud andmete üle, vähendamaks isikuandmete töötlemisega seonduvat privaatsusriivet ning võimaldamaks laiemat andmete privaatsust tagavat töötlemist. Selleks, et ettevõtjatel oleks võimalik sujuvamalt täitsa oma õigused ja realiseerida kohustused, arendatakse eesti.ee-s ettevõtjate digivärvat, samuti jätkub ärisündmusteenuste arendamine.

Programmi tegevus toetab krattide laiemat kasutuselevõttu avalikus sektoris, eesmärgiga suurendada riigisektori tõhusust ja pakkuda inimestele mugavamalt teenust. Krattide kasutuselevõttu toetatakse kõigis haldusalades ja asutustes. Selle saavutamiseks on kavas jätkata kesksete krattijuppide (taaskasutatavad krati komponendid, näiteks tekstianalüütika ja protsessikaeve töövahend), eesti keele tehnoloogia (näiteks masintõlke, kõnetuvastuse, kõnesüntees) ja bürokraati platvormi (digiriigi virtuaalne assistent-juturobot) edasise arenduste ning juurutamisega. Plaanis on jätkata bürokraati liidestamisega teiste asutustega ja olulisemate teenuste liidestamisega. Töötatakse välja ja rakendatakse Eesti tehisintellekti strateegiat aastateks 2024-2026.

Nõusolekuteenuse arendamine annab võimaluse nii eraisikule kui ka ettevõtjale andmete

jagamiseks ning andmejälgija arendamine võimaldab ülevaadet, milliseid andmeid ja millistel eesmärkidel riik kasutab. Jätkame partnerite ja infosüsteemide liidestamisega nõusolekuteenuse ja andmejälgijaga. Loome inimese digitaalse kaksiku kontseptsiooni ning kavandame selle elluviimist.

Rohelise digiriigi raames valitakse uute lahenduste kasutuselevõtul kliima- ja keskkonnasäästlikem variant ning vähendatakse digiriigi keskkonnajalajälge.

Programmi tegevuse 1.2. Digiriigi alusbaasi kindlustamine

Programmi tegevuse eesmärk: Seni loodu kvaliteet on hoitud kõrgel tasemel ja ajakohasena.

Eesmärgi saavutamiseks viiakse ellu mitmeid suuremahulisi tegevusi, sh personaalse riigi kontseptsiooni loomine, riigi andmete poliitika arendamine, digiriigi platvormide edasiarendamine (sh X-tee), IT-alusteenuste konsolideerimine (sh standardteenuste Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskusse üleminek, pilvteenustele ülemineku võimaldamine), teiste riigiasutuste toetamine digimuutuste võimendamiseks. Programmi tegevuse all on terve rida Riigi Infosüsteemi Ameti teenuseid, kui ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumi teenuseid ning üks Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti ning üks Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse teenus.

Tegevuste kirjeldus

Avalike teenuste kättesaadavuse ja personaliseeritud kasutajakogemuse pakkumiseks realiseeritakse uuenenud riigiportaali visioon koos võimekusega sündmusteenuste pakkumiseks. Eesmärk on pakkuda avaliku teenuse omanikule digikanalit teenuste pakkumiseks lõppkasutajale, sh kasutajakeskset tööriistakasti kasutajaliidese ja tehnilise raamistikuga. Teenuse omanik saab keskenduda äri loogika parendamisele, mõtlemata digikanali haldusele ja erinevate riiklike nõuete rakendamisele. Portaali äri- ja toimetumudel tuleb saada jätkusuutlikuks partnerite ja teenuste vastuvõtuks. Jätkata tuleb tehnilise platvormi ehitust paindlikumaks.

Lõppkasutaja suunal on vaja teha järgmised sammud personaliseerituma ning proaktiivsema portaali poole, mis võimaldab kasutajale pakkuda selget keskpunkti “minu andmetele” ja avalikele teenustele, et omada ülevaadet oma õigustest ja kohustustest. Riikliku postkasti uue visiooni eesmärk on ehitada postkast 2.0, mis täidab nii lõppkasutajate kui ka partnerite ootused. Lõppkasutaja jaoks tuuakse kõik riiklikud teavitused ühele pildile, sõltumata asukohast. Partneri jaoks luuakse lokaalselt paigaldatav rakendus.

Jätkuvad mobiilirakenduse mRiik arendustegevused. mRiigi mobiilirakenduse eesmärgiks on tuua kodanikele taskusse rakendus, mis lahendab info mobiilis tarbimise killustatuse probleemi ning tagab mobiilile mõeldud platvormi erinevate riiklike teenuste tarbimiseks. Soov on tuua mRiiki sisse hulgaliselt uusi teenuseid, mis nõuab üleriigilist koostööd ning stabiilset arendusmeeskonda.

Elektroonilise identiteedi valdkonnas on suund alustada tehnilise võimekuse loomist, et 2026. aastaks saaks Eesti kasutusele võtta EU poolt kohustusena tulevat piiriülese standardiseeritud elektroonilise ID ja digitaalsete tõendite lahendust digikukru platvormil.

RIA-s jätkub tehnilise meeskonna värbamine, mis koostöös arendushankest selguva partneriga

loob keskse platvormi SDG tehnilise süsteemi liidestamiseks koos vajaminevate komponentidega, alates *eDelivery Access Point*’ist kuni päringumootori, eelvaateala, pääsuhalduse ja muude vajaminevate osadeni. Liidestuvate asutuste ülesandeks on igaühel omalt poolt arendada välja nende teenuse spetsiifiline X-tee teenus, sest siseriiklikult toimub SDG osas andmevahetus üle X-tee.

Kompetentside puudujäägi leevendamiseks on koostamisel digipädevuste kompetentsimudel (sh alustame mudeli ettevalmistamist) ning tegevusplaan riigi kui IT-tööandja positsiooni tugevdamiseks, hangime ja viime läbi sihitatud täiendkoolitusi (sh koostöös nii erasektori kui kõrgkoolidega) ning toetame keskvalitsuse asutusi ja kohalikke omavalitsusi koolitusvõimaluste rakendamisel.

Jätkame valdkondlike tegevuskavade elluviimisega (tehisintellekti strateegia, andmehalduse ja avaandmete tegevuskava). Loomes andmestrategie valdkonna pikaajaliste eesmärkide juhitud elluviimiseks. Andmete ökosüsteemi vaatest on oluliseks suunaks haldusalade üleselt andmeanalüüsi ja halduse üksuste toimimismudeli loomine ja rakendamine tõstmaks asutuste andmete küpsustaset. Valdtkonnas küpsustaseme tõstmiseks plaanime jätkata asutuste toetamist ja kesksete platvormide ning tööriistade arendamist ja pakkumist (sh nõusolekuteenus, avaandmed, andmehaldus, keeletehnoloogia, privaatsust säilitavad tehnoloogiad). Loomes tulevikukindla andmemajanduse ökosüsteemi mudeli ning kavandame selle toetamiseks vajalikke tegevusi.

Programmi tegevuse raames arendatakse välja teenuste arendamise tööriistakast ja teenuste arendamise standard. Lisaks on käivitatud teenuste äripaneel kasutajakesksuse juurutamiseks laiemalt avalikus sektoris. Alustatud on riigiteenuste ülevaate korrastamisega ning juhiste uuendamisega teenuste kasutajakeskseks juhtimiseks, töö mõlemal suunal jätkub.

Andmepõhise riigivalitsemise raames viiakse ellu andmehalduse tegevuskava, lisaks jätkuvad tööd andmekvaliteedi parandamiseks, et riigi põhiregistrites oleks rakendatud andmete ühekordse küsimise printsiip. Samuti jätkatakse avaandmete tegevuskavas kokkulepitud tegevuste elluviimist. Luuakse andmete teabevärv tagamaks ülevaade kõigist riigi käes olevatest andmetest.

Programmi tegevuse raames tagatakse digiriigi kesksete platvormide (x-tee, eID jne.) ja olulisemate infosüsteemide ülal hoidmine (taakvara), jätkusuutlik areng ja infoturbe kindlustamine. Kesksete IT baasteenuste raames jätkatakse arvutitöökohta- ja servertaristu teenuste konsolideerimist Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskusega (RIT) vastavalt kokkulepitud teekaardile, samuti riigipilve edasi arendamine ja andmesaatkonna võimekuse laiendamine. Arendatakse avaliku sektori töötajate digioskusi läbi koolitusprogrammide (k.a Digiriigi Akadeemia koolituse platvormi edasiarendamine) ja asutuste digimuutuste alase nõustamise. Lisaks võimendatakse suuremahulisi digimuutusi avalikus sektoris, rahastades infosüsteemide ja taristu arendust eri valitsemisalades ja käivitades vastavaid arendusprojekte.

Lisaks viiakse ellu Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutuse (RIKS) poolt tsentraalne satelliitandmeside lahendus ja turvaline lauatelefonide. Programmi tegevuse raames rahastatakse Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutust, et ülal hoida turvalise lauatelefoni taristut.

Meede 2: Küberturvalisus

Meetme eesmärk: Eesti küberruum on turvaline ja usaldusväärne

Meetme kirjeldus: Küberturvalisuse meetme raames viiakse läbi tegevusi, et välja arendada küberturvalisuse riiklik juhtimine, korraldamine ja koordineerimine ajakohase ja adekvaatsena. Luuakse ja rakendatakse küberturvalisuse teadus- ja arendustegevuse kava, koostatakse ja edastatakse ohuhinnanguid ja haavatavuse teavitusi ning viiakse läbi tegevusi Intsidendide ja kriiside ennetamiseks, valmisolekuks ja haldamiseks, sh kriiside korral. Küberturvalisuse meede on jaotatud kolmeks programmi tegevuseks, mille abil ollakse paremini valmis aina keerumaks minevateks küberriskideks ja hoitakse Eesti e-teenuste usaldusväärset.

Programmi tegevus 2.1. Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine

Programmi tegevuse eesmärk: Küberturvalisuse riiklik juhtimine, korraldamine ja koordineerimine on ajakohane ja adekvaatne.

Programmi tegevuse all on üks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi teenus, mille raames arendatakse edasi küberturvalisuse valdkonna strateegilise juhtimise võimekust. Selle tulemusena kasvab suutlikkus keskselt suunata valdkonna rahastust, arengusuundasid ning kriisihalduse protsesse. Samuti jätkatakse koordineerimisformaate juurutamist ning arendatakse edasi valdkonna arengu seiramist.

Tegevuste kirjeldus

Küberturvalisuse valdkonnas on käimas küberturvalisuse strateegilise raamistiku loomine, mis annab lisaks kübervaldkonna sisendi Digiühiskonna Arengukava 2030 uuendamise protsessi, et ka arengukavas oleks küberturvalisuse alameesmärk ajakohaselt sisustatud ja mõõdetav.

Jätkatakse KÜTS-i revisjoniga, mille raames võetakse üle NIS2 direktiiv ning tehakse muid olulisi muudatusi kübervaldkonna õigusaktides, sh seadusandlikult sedastades, et RIA küberturvalisuse keskuse antud soovitusel/ohuhinnangute arvesse võtmine on kohustuslik.

Koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga tuleb kindlustada „küber- ja infoturbe oskuste integreerimine kõigile haridustasemetele“. Samal ajal jätkab RIA nii laiema avalikkuse kui KÜTSi subjektide küberteadlikkuse tõstmist toetavate tegevustega, sh kohuslaste Eesti infostandardile ülemineku toetamisega.

Teadlikkuse tõstmiseks valdkonna võtmepartnerite ja tippjuhtide hulgas korraldame Kõrgemad Küberkaitse ja Digiriigi kursuseid (KÜDI) ning laiema sihtrühma teadlikkust küberturvalisusega seotud ohtudest tõstame igal aastal korraldataval „Riikliku küberturvalisuse aastakonverentsil“.

Programmi tegevus 2.2. Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine

Programmi tegevuse eesmärk: Mõistame tehnoloogia arengut ja oskame küberriskidega toime tulla.

Tegevuse raames arendatakse küberintsidendide ja -kriiside ennetamise ja haldamise võimekust ja tehnilist analüüsivõimekust. Tehnoloogilise vastupanuvõime tagamiseks ja parandamiseks

nõustame ja koolitame asutusi ja ettevõtteid, sh uue riigi infoturbestandardi (E-ITS) rakendamiseks. Programmi tegevuse all on kaks teenust, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Riigi Infosüsteemi Ameti teenused.

Tegevuste kirjeldus

RIA teaduse ja arenduse koordineerimisosakonna käivitamisega süvendatakse koostööd teadusasutustega ning toetatakse ettevõtete teadus- ja arendustegevust. RIA analüüsi- ja ennetusosakonna tugevnemisega kaasneb tehnilise analüüsivõimekuse kasv.

Programmi tegevus 2.3. Küberturvalisuse tagamine

Programmi tegevuse eesmärk: Suurem küberturbe tagamise võimekus.

Arendatakse edasi olemasolevaid võimekusi keskselt riigi infosüsteeme kaitsta ning küberturvalisuse intsidente ja kriise hallata, sh riigivõrgu kasutuse laiendamise ning selle kaitsemeetmete pideva ajakohastamise abil. Juurutatakse E-ITS-i kasutamist ning parendatakse elutähtsate ja oluliste teenuste osutajate küberturvalisuse taset. Programmi tegevuse all on Riigi Infosüsteemi Ameti teenus ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti teenused.

Tegevuste kirjeldus

Luuakse ja rakendatakse küberturvalisuse teadus- ja arendustegevuse kava, koostatakse ja edastatakse ohuhinnanguid ja haavatavuse teavitusi ning viiakse läbi tegevusi Intsidentide ja kriiside ennetamiseks, valmisolekuks ja haldamiseks, sh kriiside korral.

Arendatakse edasi olemasolevaid võimekusi keskselt riigi infosüsteeme kaitsta ning küberturvalisuse intsidente ja kriise hallata, sh riigivõrgu kasutuse laiendamise ning selle kaitsemeetmete pideva ajakohastamise abil. Juurutatakse E-ITS-i kasutamist ning parendatakse elutähtsate ja oluliste teenuste osutajate küberturvalisuse taset.

Kasvatatakse järelevalve võimekust infoturbe rakendamise tõhustamiseks. Järjepidevalt suurendatakse Eesti elanike teadlikkust küberhügieenist (sh avalikkusele suunatud teavituskampaaniate läbi), tõhustatakse koostööd küberturvalisuse ettevõtete, sh idufirmadega ning toetatakse kõigil haridustasemetel küberspetsialistide järelkasvu. Laiendatakse riigivõrgu kastutust ning suurendatakse selle turvalisuse taset, uuendades olemasolevaid (Cloudflare, Anycast) ja lisades uusi kaitsemeetmeid.

Meede 3: Ühenduvus

Meetme eesmärk on: Eestis on asukohast sõltumata kättesaadav ülikiire, usaldusväärne ja taskukohane sideühendus, mis võimaldab luua ja kasutada uudseid digiteenuseid.

Meetme kirjeldus: Hea ühenduvus toetab seda, et teenused oleksid mugavalt toimivad ja kättesaadavad kõikjal Eestis ja et digilahendused, -tooted ja -teenused saaksid olla arengumootoriks eri sektorites ja üle Eesti. Ühenduvuse meetme all analüüsime raadiosagedusspektri kasutust eesmärgiga leida potentsiaalset täiendavat raadiosagedusressurssi 5G kasutuseks, loome turutõrkepiirkondades liitumise võimaluse väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrguga ja arendame 5G transpordikoridoride arvu ning vastavalt on meede ka

jaotatud kolmeks programmi tegevuseks.

Programmi tegevus 3.1. Õigusruumi tagamine

Programmi tegevuse eesmärk: Õigusruum on ajakohane ja vastab ühiskonna vajadustele ja ootustele

Tegevuse raames arendatakse sideturu ja sideühenduste regulatsiooni ning sideregulaator (Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet) teostab turujärelevalvet ja rakendab regulatsiooni (sh lubade andmine, numeratsioonihaldus, sagedushaldus jm). Tegevus sisaldab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti teenuseid.

Tegevuste kirjeldus

Õigusruumi kujundamisel on arvestatud osapoolte huve selliselt, et regulatiivne keskkond püsiks võimalikult stabiilsena ja tasakaalustatuna ning soodustaks koostööd baastaristu rajamisel, sh. turutõrkepiirkondades. Mobiilsidevõrgu arenguhüppeks vajalik sagedusressurss on kiiresti ja tõhusalt turule eraldatud. Osaletakse Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste sideorganisatsioonide töös, nagu Rahvusvahelises Telekommunikatsiooni Liidus (ITU), et tehtud otsused vastaksid Eesti huvidele.

Programmi tegevus 3.1. Juurdepääsuvõrkude väljaarendamine

Programmi tegevuse eesmärk: Turutõrkepiirkondades on loodud liitumise võimalus väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrguga.

Tegevuse eesmärgiks on tagada liitumisvõimalus turutõrkepiirkondades väga suure läbilaskevõimega lairiba juurdepääsuvõrguga. Eesti maapiirkondades on rajatud juurdepääsuvõrguga liitumise võimalus kõigile ettevõtetele, asutustele ja kõigile aastaringiselt kasutuses olevatele majapidamistele. Juurdepääsuvõrguga liitunud on võimalik kasutada ülikiiret (vähemalt 100 Mbit/s) lairibaühendust, mida on võimalik suurendada kuni 1 Gbit/s. Programmi tegevus sisaldab ühte, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi toetuse andmise teenust.

Tegevuste kirjeldus

Programmi tegevuses antakse sideettevõtjatele avatud taotlusvoorudes investeeringutoetust, et nad rajaks turutõrkepiirkondadesse väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrke – samuti tegeletakse vastavate järgnevate meetmete ettevalmistuse ja käivitamisega. Taasterahastust (RRF) ette nähtud toetuse suurus juurdepääsuvõrkudele 10 mln ja Euroopa Regionaalarengu Fondist 15 mln eurot.

Programmi tegevus 3.3. 5G taristu ja teenuste arendamine

Programmi tegevuse eesmärk: Eesti peamised transpordikoridorid on kaetud katkematu 5G leviga.

Katkematu 5G levi transpordikoridoridel muuhulgas soodustab autonoomsete sõidukite turule tulekut, panustab liiklustravalisusesse ja kliima muutustega kohanemisse liikluses ning aitab kaasa Eesti digitaliseerimisel ja tõstab ülikiire lairiba teenuse kättesaadavust. Programmi tegevus

sisaldab ühte, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi toetuse andmise teenust.

Tegevuste kirjeldus

Eesmärgi saavutamiseks toetatakse sideettevõtjaid Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) täiendava baastaristu (sidemastid ja nende ühendus lairiba baasvõrguga) rajamisel. Täiendavat baastaristu rajamist toetatakse kohtades, kus olemasolev taristu ei võimalda katkematut 5G levi tagada. Euroopa Regionaalarengu Fondist on ette nähtud toetuse suurus 5G transpordikoridoridele 18,72 miljonit eurot.

7. Digihiskonna programmi meetmete tegevuste mõõdikud

Tabel 3. Digihiskonna programmi meede, programmi tegevused ja nende mõõdikud.

Planeerimistasandid ja nende mõõdikud	Algtase	Sihttase			
	2022	2024	2025	2026	2027
Programm Eesmärk	Digihiskond Digiriigis on tagatud parim kogemus, Eestis on ülikiire internet kõigile soovijatele kättesaadav ning meie küberruum turvaline ja usaldusväärne				
Avalike digiteenustega rahulolu <i>Allikas: Teenuste kataloog, MKM</i>	80%	83%	84%	85%	86%
Turvariski vältimise kaalutlustel avaliku sektori või teenusepakkujaga elektroonilisest suhtlemisest hoidunute osakaal <i>Allikas: Statistikaamet</i>	4,7%	4,5%	4%	3%	2%
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s <i>Allikas: TTJA</i>	74,6%	77%	78,5%	80%	81,5%
Meede 1 Eesmärk	Digiriik Tagada parim digiriigi kogemus				
Elusündmusteenuste arv, tk* <i>Allikas: MKM</i>	2	8	10	10	10
Programmi tegevus 1.1. Eesmärk	Digiriigi arenguhüpped Uued lahendused on aktiivselt kasutusele võetud				
<i>Elusündmusteenuste arv, tk*</i>	2	8	10	10	10

<i>Allikas: MKM</i>					
Programmi tegevus 1.2. Eesmärk	Digiriigi alusbaasi kindlustamine Seni loodu kvaliteet on hoitud kõrgel tasemel ja ajakohasena				
Riigiasutuste või nende poolt hallatavate asutuste arv, kelle digiteenuseid, -tooteid ja -protsesse toetatakse struktuuri-vahenditest <i>Allikas: MKM</i>	0	4	5	6	7
Meede 2 Eesmärk	Küberturvalisus Eesti küberruum on turvaline ja usaldusväärne				
Turvariski vältimise kaalutlustel avaliku sektori või teenusepakkujaga elektroonilisest suhtlemisest hoidunute osakaal <i>Allikas: Statistikaamet</i>	4,7%	4,5%	4%	3%	2%
Programmi tegevus 2.1. Eesmärk	Riikliku küberturvalisuse juhtimine ja koordineerimine Küberturvalisuse riiklik juhtimine, korraldamine ja koordineerimine on ajakohane ja adekvaatne				
Küberturvalisuse tagamise ja arendamise tegevused on kvaliteetselt ellu viidud <i>Allikas: MKM</i>	Jah	Jah	Jah	Jah	jah
Programmi tegevus 2.2. Eesmärk	Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine Mõistame tehnoloogia arengut ja oskame küberriskidega toime tulla				
Teostatud analüüside arv aastas <i>Allikas: MKM</i>	2	4	4	4	4
Programmi tegevus 2.3. Eesmärk	Küberturvalisuse tagamine Suurem küberturbe tagamise võimekus				
Asjakohased küberturbe meetmed on rakendatud <i>Allikas: MKM</i>	Möödik välja töötatud ja rakendatud	Paranenud võrreldes eelmise aastaga	Paranenud võrreldes eelmise aastaga	Paranenud võrreldes eelmise aastaga	Paranenud võrreldes eelmise aastaga
Meede 3 Eesmärk	Ühenduvus Eestis on asukohast sõltumata kättesaadav ülikiire, usaldusväärne ja taskukohane sideühendus, mis võimaldab luua ja kasutada uudseid digiteenuseid.				
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s. <i>Allikas: TTJA</i>	74,6%	77%	78,5%	80%	81,5%
Programmi tegevus 3.1.	Õigusruumi tagamine				

Eesmärk	Õigusruum on ajakohane ja vastab ühiskonna vajadustele ja ootustele				
Ajakohastatud õigusaktide arv <i>Allikas: MKM</i>	2	2	2	2	2
Programmi tegevus 3.2. Eesmärk	Juurdepääsuvõrkude väljaarendamine Turutõrkepiirkondades on loodud liitumise võimalus väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrguga				
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s. <i>Allikas: TTJA</i>	74,6%	77%	78,5%	80%	81,5%
Programmi tegevus 3.3. Eesmärk	5G taristu ja teenuste arendamine Eesti peamised transpordikoridorid on kaetud katkematu 5G leviga				
5G transpordikoridoride arv <i>MKM</i>	0	1	2	3	4

* Elusündmusteenuste arv kokku sellel aastal

8. Programmi juhtimiskorraldus

Programmi koostaja ja vastutaja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium majandus- ja infotehnoloogiaministri juhtimisel.

Valdkonna arengukava ennast on plaanis vähemalt kaks korda perioodi jooksul põhjalikumalt üle vaadata ja uuendada, et võtta arvesse kiirelt muutuvat keskkonda (nt tehnoloogia arengut) ning tegevuste elluviimise tulemuslikkust ja selle tagajärjel muudetakse ka programmi vastavalt vajadusele. Esimene uuendamine on planeeritud 2024. aastal.

Programmi juhtimiskorralduses on peamine ülesanne tagada eri valdkondade ja asutuste eesmärkide ja tegevuste sünergia, sest digiühiskonna areng (sh eelkõige 2030. aasta visiooni elluviimine) sõltub paljude osaliste samasuunalisest pingutusest. Et tagada vajalik koosõla, koostöö koordineerimine ja ühtne infoväli, on arengukava juhtimiskorraldus ja selle eri tasandid kavandatud järgnevalt:

1. Programmi iga-aastaste fookuste arutelu, vajaduse korral jooksvate muutuste, arutelude ja heakskiitmise eest vastutab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi digiarengu valdkond.
2. Digiühiskonna arengukava juhtrühm annab arengukava eest vastutavale ministrile soovitusi vajaduseks arengukava muuta või lõpetada, samuti soovitusi programmide algatamiseks, muutmiseks ja lõpetamiseks, toetudes kord aastas koostatavale tulemusvaldkonna aruandele⁴.

⁴ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tegevuspõhise riigieelarve materjalid, sh programmid ja tulemusaruanded leiab siit <https://www.mkm.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/strateegiline-juhtimine/tegevuspohine-riigieelarve>

Lisaks teeb juhtrühm vajadusel hindamiste ja tõhustamiskavade koostamise ettepanekuid.

3. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kantsler juhib Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjoni küberjulgeoleku nõukogu, mille ülesanne on aidata kaasa ametkondade koostöö toimimisele ja teha järelevalvet küberjulgeoleku strateegia eesmärkide elluviimise üle.

4. Digiarengu asekanter koordineerib juhtrühma tööd, annab juhtrühmale ülevaate programmist ning juhib arutelu võimalike muudatuste tegemise osas, toetudes digiriigi nõukoja, küberturvalisuse nõukoja ja ühenduvuse nõukoja sisendile.

5. Alalised temaatilised töörühmad ja võrgustikud (nt riigi IT-juhtrühm, arhitektuurinõukogu) või ajutised, sh valdkondade-, sektorite- ja asutuste ülesed rühmad vastutavad tegevuste sisu täpsema kavandamise ja elluviimise, vastava koordineerimise ja korraldamise eest ning teevad ettepanekuid uute tegevuste algatamiseks või seniste kohendamiseks.

Postiside valdkonnaga tegeleb alates 2023. aasta juulist Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ning seda kavandatakse ja tulemustest antakse aru regionaalpoliitika programmis ja tõhusa riigi tulemusvaldkonnas.